

DUNG DỊCH

PGS.TS.PHAM THI MAI

BỘ MÔN HOA SINH

KHOA XÉT NGHIỆM Y HỌC

TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUỐC TẾ HỒNG BÀNG

NỘI DUNG

- I. KHÁI NIỆM CHUNG VỀ DUNG DỊCH**
- II. BIỂU THỊ NỒNG ĐỘ DUNG DỊCH**

KHÁI NIỆM CHUNG ĐỊNH NGHĨA

1.ĐỊNH NGHĨA : Dung dịch là một hệ thống đồng nhất gồm:

dung môi và chất hòa tan

2. DUNG MÔI: Nước, dung môi hữu cơ .

3. CHẤT HÒA TAN :

- **Chất khí, chất lỏng, chất rắn**
- **Chất hòa tan phân tán thành các tiểu phân .Tiểu phân có thể là phân tử hoặc ion**
- **Các tiểu phân khuếch tán đều trong dung môi tạo nên dung dịch đồng nhất.**
- **Dung dịch có thể có một hoặc nhiều chất hòa tan.**

KHÁI NIỆM CHUNG PHÂN LOẠI

LOẠI DUNG DỊCH	KÍCH THƯỚC TIỂU PHÂN	VÍ DỤ
Dung dịch thật hay dung dịch phân tử.	≤ 1 nm	Dung dịch GLUCOSE, NaCl
Dung dịch keo	1-100 nm	Dung dịch ALBUMIN
Dung dịch thô hay hỗn dịch	≥ 100 nm	Nhũ tương LIPID

NỒNG ĐỘ DUNG DỊCH

NỒNG ĐỘ: lượng chất hòa tan có trong 1 đơn vị thể tích hay khối lượng của dung dịch hay dung môi.

- *Nồng độ % : 1. g/100g, g/1000g dung dịch.
2. g/L, mg/dl dung dịch.*
- *Nồng độ phân tử gam (M) Số PTG/L dung dịch: M/L, mmol/L.*
- *Nồng độ thẩm thấu. Số osmol (osM) trong một lít dung dịch.*
- *Nồng độ đương lượng (Eq) hay nồng độ nguyên chuẩn (N).
Số đương lượng chất hòa tan trong một lít dung dịch. Eq/L, mEq/L*

NỒNG ĐỘ PHẦN TRĂM

1. Số gam chất hòa tan trong một trăm gam dung dịch

Ví dụ : Dung dịch glucose 5% có 5 gam glucose và 95 gam nước.

2. Số gam trong một lít dung dịch.

Ví dụ: Dung dịch NaCl 0,9 % chứa 9 gam NaCl trong một lít dung dịch

NỒNG ĐỘ PHÂN TỬ GAM

- Nguyên tử gam (NTG) của một nguyên tố là lượng nguyên tố tính ra gam có số bằng số NTL.

Ví dụ : NTG của H, O, S là 1g, 16g, 32g

- Ion gam của một ion cũng bằng NTG của nguyên tố tương ứng vì thêm hoặc bớt một vài điện tử không ảnh hưởng đến khối lượng phân tử.

Ví dụ: Ion gam của H⁺, Ca⁺⁺, Cl⁻ là 1g, 40g, 35,5 g

- Phân tử gam (PTG) của một phân tử là lượng chất tính ra gam có số bằng số PTL.

Ví dụ: Glucose (C₆H₁₂O₆) có PTL = 180 .

Một PTG glucose = 180 g.

NỒNG ĐỘ PHÂN TỬ GAM

1. *Nồng độ M : Số PTG (mol) trong một lít dung dịch.*

Ví dụ: Dung dịch H₂SO₄ 2M có 196g H₂SO₄ trong một lít dung dịch.

Dung dịch NaOH 0,1 M có 4g NaOH trong một lít dung dịch.

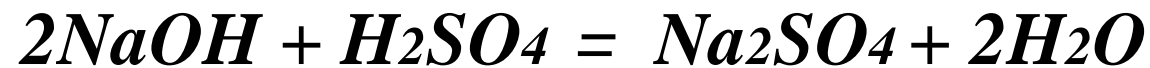
2. *Trong xét nghiệm quy định nồng độ các chất phải được tính bằng đơn vị quốc tế tức là mol/L hoặc ước số của mol/L.*

<i>Milimol/L</i>	<i>(mmol/L)</i>	<i>0,001 mol</i>
<i>Micromol/L</i>	<i>(μmol/L)</i>	<i>0,000.001 mol</i>
<i>Nanomol/L</i>	<i>(nmol/L)</i>	<i>0,000.000.001 mol</i>

NỒNG ĐỘ ĐƯƠNG LƯỢNG HAY NỒNG ĐỘ NGUYÊN CHUẨN (N)

Số đương lượng (Equivalent :Eq) gam chất hòa tan trong một lít dung dịch.

1. Đương lượng của một hợp chất là số phần khối lượng của hợp chất đó phản ứng vừa đủ với một đương lượng của hợp chất khác.

2. Cách tính đương lượng:

- Đương lượng của một acid bằng khối lượng phân tử acid chia cho số nguyên tử hydro được thay thế trong phân tử acid đó.

Ví dụ: $\text{Eq H}_2\text{SO}_4 = 98/2=49$

- Đương lượng của một base bằng khối lượng phân tử base chia cho hóa trị của nguyên tử kim loại trong phân tử base.

Ví dụ: $\text{Eq NaOH} = 40/1=40$

NỒNG ĐỘ THẨM THẤU

- *Áp lực thẩm thấu của một dung dịch tỷ lệ với số tiểu phân hòa tan trong dung dịch (số phân tử, ion)*
- *Một PTG của bất kỳ chất nào cũng chứa số lượng phân tử như nhau và là số Avogadro: $6,02 \times 10^{23}$.*
- *DD chứa một PTG/L của bất kỳ chất nào cũng có ALTT bằng nhau và $= 22,4 \text{ atm}$ ở 0 độ C*
- *Đối với các chất không phân ly thành ion trong DD thì mỗi phân tử là một tiểu phân. DD 1M có số tiểu phân là số Avogadro.*
- *Đối với các chất có khả năng phân ly thành các ion trong DD thì mỗi tiểu phân sẽ là một ion, số tiểu phân là số Avogadro x số ion mà mỗi phân tử có thể phân ly ra. $\text{NaCl} = [\text{Na}^+] + [\text{Cl}^-]$*
- *ALTT của DD các chất điện ly sẽ tăng tương ứng với số tiểu phân.*

NỒNG ĐỘ THẨM THẤU

- Đơn vị đo nồng độ thẩm thấu của DD là *osmol (osM)* hoặc *miliosmol (mosM)*.
- DD có nồng độ là *1 osmol/L* là DD có ASTH là *22,4 atm* ở *0 độ C*, tức DD chứa một PTG chất không điện ly (Nồng độ=*1 M*).
- Đối với các chất điện giải thì ASTT bằng tổng ASTT gây ra bởi các ion. DD có chứa một ion gam có nồng độ thẩm thấu là *1 osmol*.
- DD *1M* của *NaCl* có nồng độ thẩm thấu là *2osmol*.
- DD *1M* của *Glucose* có nồng độ thẩm thấu là *1 osmol*.

NỒNG ĐỘ ĐƯƠNG LƯỢNG HAY NỒNG ĐỘ NGUYÊN CHUẨN (N)

- Đương lượng của một ion bằng ion lượng chia cho hóa trị của ion đó.

Ví dụ: Eq của Na^+ = $23/1=23$, Eq Ca^{++} = $40/2=20$.

3. Đương lượng gam (ĐLG): ĐLG của một chất là lượng chất đó tính bằng gam và có giá trị bằng đương lượng của nó.

4. Nồng độ đương lượng: Số đương lượng gam(N) trong một lít dung dịch.

Ví dụ : DD H_2SO_4 N có một ĐLG H_2SO_4 (49g H_2SO_4) trong một lít DD

DD NaOH 2N có 2 ĐLG NaOH ($40\text{g} \times 2 = 80\text{g}$ NaOH) trong một lít DD

5. Nồng độ mEq/L : Số mili đương lượng gam trong một lít dung dịch.

Ví dụ : $\text{Na}^+ = 145\text{mEq/L}$, $\text{K}^+ = 5\text{mEq/L}$, $\text{Cl}^- = 107\text{mEq/L}$